

2016. november 18.

EURÓPAI TURIZMUS 2016-BAN – TRENDEK ÉS KILÁTÁSOK

Az ETC 2016/3. negyedéves jelentése

A 2016-os év korábbi erős teljesítménye tovább folytatódott a harmadik negyedévben is. Az UNWTO előzetes adatai szerint Európában 3%-kal növekedett a nemzetközi turistaérkezések száma 2016-ban első félévében, a 2015-ös év első hat hónapjához viszonyítva. A turisták áramlása Európa legtöbb desztinációjába a biztonsági kockázatok ellenére tovább növekedett 2016 nyarán. A szakértői előrejelzések szerint 2017-ben várhatóan 3,0%-kal bővül tovább az európai nemzetközi turizmus.

2016-ban az ETC számára adatot szolgáltató 33 európai országban egyharmadában kétszámjegyű növekedés volt megfigyelhető a vendégszámokban.

A háromnegyed éves adatokat figyelembe véve 2015-hez képest kétszámjegyű növekedést ért el a turistaérkezések számában *Izland* (+34%), ami részben annak köszönhető, hogy az ország a transzatlanti utazások fontos csomópontja. *Szlovákiában* és *Cipruson* egyaránt 19%-os vendégszám-növekedést mutatnak az adatok az előző évhez képest, mindkét ország jelentősen profitált az orosz utazások Törökország felé történt korlátozásából. A déli és mediterrán országok is jelentős növekedést mutatnak 2015 azonos időszakaihoz képest: *Portugália* (+12%), *Szerbia*, *Szlovénia* és *Spanyolország* (+10% mindhárom országban). Szintén gyors növekedés figyelhető meg *Bulgáriában* (+13%), valamint *Litvániában* és *Romániában* (+10-10%), mindhárom ország kedvelt célpont a kedvező árú utazásokat keresők körében.

Törökország (-32%) továbbra is elszenvedi a diplomáciai feszültségek, a terrorfenyegetettség és a korábbi legnagyobb küldőpiacával, Oroszországgal megromlott kapcsolatának drasztikus következményeit a turizmusban, az utóbbi évtized folyamatos növekedése után. Belgium turizmusa szintén hanyatlóban van (-13%), a 2016 márciusában történt támadások után jelentősen visszaesett mind az európai, mind a tengerentúli küldőpiacokról érkezők száma. Törökországon és Belgiumon kívül Görögországban, Monacóban és Svájcban volt még visszaesés 2016-ban.

A légiközlekedés területén erős keresletnövekedés figyelhető meg 2016-ban is. Az utaskilométer (RPK) mutató 3,5%-kal nőtt 2016 első háromnegyedévéhez képest. A növekedés motorja elsősorban az erős kereslet az Egyesült Államokból, ami az európai valutákhoz képest erős dollárnak és a kedvező gazdasági körülmények köszönhető. Az alacsony olajár alacsonyabb repülőjegyárakat eredményez, így mindkét tényező szerepet játszik a légi utazás iránti kereslet ösztönzésében.

Küldőpiacok

Az Európai Unióból történő kiválás melletti, júniusi *Egyesült Királyság*beli népszavazás óta jelentős bizonytalanság volt érezhető a Brexit hosszú távú hatásaival kapcsolatban. Noha az euróval szembeni gyengébb font a britek számára drágábbá tette a külföldre utazást, ők továbbra sem mondtak le az utazásokról, a desztinációk kétharmada kétszámjegyű növekedésről számolt be a Nagy-Britanniából érkezők tekintetében. Portugália (+14%) és Spanyolország (+13%) is tekintélyes növekedést tapasztal a brit látogatók számában az augusztus végi adatok alapján. Ugyanakkor az idej utazók nagy része már korábban eltervezte

a vakációját, mint ahogy a kilépésről szóló döntés megszületett, emiatt még mindig túl korai határozott megállapításokat tenni a Brexit brit kiutazási döntésekre gyakorolt lehetséges hatásairól.

Az orosz vendégek száma némi javulást mutat Európában egy hosszabb jelentős visszaesési periódus után. A korábbi gyenge teljesítmény után leginkább megerősödő desztinációk Ciprus (+45%), Izland (+22%) és Szlovákia (+21%). Az orosz utazási szankciókat Törökország felé ez év június végén ugyan feloldották, de ezzel együtt a lassuló gazdaság, a rubel leértékelődése és a terrortámadásoktól való félelem továbbra is hatással van az oroszországi kiutazó turizmusra: az előző évhez képest 88%-kal kevesebb orosz látogató érkezett Törökországba. Az előző év azonos időszakához képest összességében 4,5%-os visszaesést mutat az orosz kiutazó forgalom, de a szakértők 8%-os növekedést jeleznek előre a következő négy éves időszakra.

A német vendégszám emelkedése alapján Izland továbbra is vezető helyet foglal el az európai desztinációk között, 22,7%-kal több német vendéget fogadtak 2016 első kilenc hónapjában, mint 2015 azonos időszakában. Bulgária is 19,2%-os növekedést regisztrált a német utazók számában. Belgium és Törökország csökkenő német vendégszámot mutatott 2016-ban, ami egyértelműen a terrortámadások hatásának tudható be.

A holland vendégek száma Montenegróban, valamint Izlandon emelkedett legnagyobb mértékben, Montenegró 55,7%-os, Izland 24,5%-os holland vendégszám-növekedést jelentett. Bulgáriában, Litvániában és Törökországban csökkent a holland turisták száma, 2016-ban, az 2015-ös év azonos időszakához képest.

A francia utazók részéről az év elején tapasztalható óvatosság után a legtöbb desztinációban némi növekedés figyelhető meg. A Franciaországból érkező turisták száma leginkább Litvániában és Izlandon emelkedett. Emellett kétszámjegyű növekedést regisztrált több desztináció is: Norvégia, Ciprus, Szlovákia, Bulgária és Észtország. 2016 folyamán csökkenő francia keresletet tapasztaltak Belgiumban, Görögországban, Törökországban és az Egyesült Királyságban. Utóbbi esetében a második félévben bekövetkező fontgyengülés miatt a szakértők újbóli növekedésre számítanak.

Az olasz vendégek száma legnagyobb mértékben Izlandon emelkedett a 2016. szeptemberi adatok alapján. Dánia és Szlovákia is bekerült a három legnagyobb emelkedést mutató ország közé. Az Egyesült Királyságban és Észtországban is erős volt az olasz vendégek számának emelkedése. Törökországban (-57,7%) és Belgiumban (-31,4%) az olasz vendégek számában is jelentős csökkenés figyelhető meg.

Az Európán kívüli küldőpiacok kapcsán érdemes kiemelni az Amerikai Egyesült Államokból érkező turistákat. Az Amerikai Egyesült Államokból érkező turisták száma az erős dollárnak, a stabil légiközlekedési áraknak és az erősödő fogyasztói bizalomnak köszönhető. Az utazási kedvet a terrorizmustól való félelem és az USA kormánya által kiadott figyelmeztetések sem csökkentik jelentősen, az Európába utazók száma továbbra is növekszik. Az előző év azonos időszakával összevetve az Egyesült Államokból érkezők száma 7%-kal nőtt 2016 első kilenc hónapjában.

A gazdasági lassulás ellenére a kínai piac idén is növekedést mutat, sok európai desztináció számolt be kétszámjegyű növekedésről 2016 első felében. Az Európába irányuló kínai utazások száma folyamatosan emelkedett az utóbbi egy évtizedben (2005 és 2015 között 13%-os éves átlag), és 2016-ra is 6%-os bővülést becsülnek. A várakozások továbbra is pozitívak, elsősorban a kínai középosztály gyors növekedésének. Ugyanakkor vannak

félelmek azzal összefüggésben, hogy a biztonsággal kapcsolatos aggodalmak eltántoríthatják a kínai utazók egy részét az Európába látogatástól.

A *japán vendégek száma* 2016-ban jelentősen növekedett Montenegróban, Izlandon és Lengyelországban, ugyanakkor visszaesés volt látható 12 európai országban, köztük Magyarországon is.

Az 1. táblázat Európa, ezen belül Közép- és Kelet-Európa 2015. évi (jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján) becsült forgalmát és részesedését, valamint a 2021-ig várható növekedési ütemeket mutatja be az ETC kiemelt tengerentúli piacain.

1. táblázat

A főbb tengerentúli piacok kiutazó turizmusa (előrejelzés)

Küldőpiac	Kiutazó turisták száma (ezer fő)	Long haul (Tengerentúli) úti célok részesedése	Európa részesedése a long haul turizmusból*	A KKE régióba érkező turisták száma (ezer fő)	KKE részesedése az európai beutazásokból	Az Európába irányuló utazások számának növekedése	
						2016	2016–2021
Argentína	10 517	28,3%	51,3%	129	11,2%	28,3%	71,8%
Ausztrália	16 740	96,1%	33,4%	494	9,2%	21,7%	23,9%
Brazília	8 006	71,1%	43,8%	238	8,7%	10,2%	23,6%
EAE	3 700	47,8%	60,3%	65	6,1%	5,0%	49,3%
India	15 648	96,0%	15,9%	803	33,7%	53,9%	60,5%
Japán	22 600	65,6%	31,0%	669	14,6%	38,7%	29,2%
Kanada	32 609	38,6%	38,7%	296	6,1%	13,6%	-1,2%
Kína	86 940	45,8%	26,5%	3 675	34,8%	56,7%	46,5%
Mexikó	21 696	12,8%	51,3%	160	11,2%	18,1%	13,0%
Oroszország*	18 975	26,5%	-	7 265	52,1%	62,8%	68,7%
USA	105 002	59,4%	44,0%	3 645	13,3%	30,4%	46,4%

*Oroszország esetében az Európába történő utazások régióon belüli (short haul) utazásnak számítanak.

EAE = Egyesült Arab Emírségek.

A Brexit hatása az európai turizmusra

A június 23-án megtartott, EU kilépésről szóló népszavazás eredményének jelentős és hosszú távú hatásai lehetnek az üzleti élet legkülönbözőbb területeire, köztük a turizmusra is. A szavazás óta a brit gazdasági kilátások romlottak ugyan, de recesszió egyelőre nem tűnik valószínűnek. A szakértők által előre jelzett növekedés mértéke alacsonyabb, mint a korábbi – Brexit előtti – forgatókönyvek szerint jósolt, ami a kilépés pontos kimenetele, ütemezése körüli bizonytalanságoknak köszönhető.

A Brexit egyik közvetlen következménye az angol font gyengülése volt 2016 második felében, aminek fontos hatása van a turisztikai keresletre is. A gyengébb font miatt az Egyesült Királyság elérhetőbb célponttá vált, ami a beutazások számának növekedését eredményezte. Ugyanakkor a külföldi utazás a britek számára drágábbá vált, ami a kiutazások számának visszaeséséhez vezetett. Az árfolyam változásának várhatóan 2017-ben lesz érezhetőbb a hatása, a valutaárfolyam-változások, az előfoglalások és a tényleges utazások

közötti időeltolódás miatt. Az átváltási árfolyamok változása és a turisztikai kereslet közötti kapcsolat jellemzően azt mutatja, hogy a tengerentúli utazások iránti kereslet sokkal árérzékenyebb, mint a rövid távú utazások esetében. Ebből következően a tengerentúli utazásokra jelentősebb hatása lehet a fontgyengülésnek, és a brit utazók egy része a dráguló távoli célpontok helyett a viszonylag kevésbé költséges, Európán belüli desztinációk felé fordulhat a következő időszakban. Ezzel együtt a növekedési ütem várhatóan a legtöbb helyen lassabb lesz, mint a korábbi néhány évben. Az egyes európai országokban a változás mértéke, hatása attól is jelentősen függ, hogy mekkora szerepet tölt be a brit turizmus az adott ország beutazó turizmusában.

A várható hatások, következmények előrejelzése természetesen még viszonylag nehéz az általános elbizonytalanodás, a folyamatban levő politikai fejlemények, tárgyalások bizonytalan kimenetele miatt.

A szállodaipar teljesítménye

Az STR Global eddigi 2016. évi adatai alapján a legnagyobb emelkedést az Ázsia és Csendes-óceáni térség regisztrálta, ahol 1,8%-kal volt magasabb a foglaltság, mint 2015-ben. Az amerikai régióban 2,3%-os növekedés figyelhető meg a napi átlagárban (ADR) és 2,2%-os a RevPAR (egy szoba egy működési napjára jutó szállásdíj) értékében 2015 azonos időszakához mérten (euróban kifejezve). Ezek a mutatók Európában, az Ázsia és Csendes-óceáni térségben és Közép-Keleti/Afrikai térségben is mind csökkentek.

Európában a foglaltság mindössze 0,2%-kal nőtt, a napi átlagár ugyanakkor 2,3%-kal csökkent 2016-ban. A RevPAR esetében ez 2,1%-os visszaesést eredményezett. Európa régióinak eredménye ugyanakkor eltérő, Kelet-Európában 5,4%-os volt a foglaltság emelkedése és 0,3%-os az ADR-növekedés, így a RevPAR 5,6%-kal volt magasabb, mint 2015 első kilenc hónapjában. Nyugat-Európában 0,5%-os volt a foglaltság növekedése, az ADR 6,2%-kal, a RevPAR pedig 5,8%-kal csökkent.

A légi közlekedés teljesítménye

A légiközlekedés területén erős keresletnövekedés volt megfigyelhető 2016 első nyolc hónapjában is. Az utaskilométer (RPK) mutató 5,8%-kal nőtt 2015 azonos időszakához képest. A légi kapacitás éves átlagban 4,5%-kal bővült 2016-ban.

Az Ázsia és Csendes-óceáni térség a 2016. január–augusztus közötti időszakban az utaskilométer mutatóban 8,6%-os növekedést ért el, amely 2010 óta a legnagyobb, rekord mértékű RPK-növekedés a térségben. Európát tekintve 2016-ban az RPK-növekedés üteme 2009 óta nem volt ilyen alacsony, ám a mutató így is minden hónapban erőteljesen nőtt. A terrorista támadásoktól való félelem szerepet játszhat abban, hogy sokan más úti célokot választanak az európai desztinációk helyett. A Közel-Kelet továbbra is a legintenzívebb növekedést mutató régió 2016-ban, mivel sok csomópont található itt az Ázsia, Európa és Amerika közötti forgalomban.

Az Európai Légitársaságok Szövetségének (AEA) adatai szerint az európai légitársaságok kapacitása 2016 első negyedévében jelentős emelkedést mutatott: átlagosan 4,5%-kal növekedett, ami magasabb a 2015 azonos időszakának növekedéséhez képest (+4,2%). Ez beleillik az előző évek növekedési trendjébe és biztató kilátásokat ígér a jövőre nézve.

A load factor (PLF) hasonlóan alakult, mint 2014-ben és 2015-ben, enyhe visszaesés tapasztalható (2016: 78,0%; 2015:80,9%; 2014: 80,5%). Az olajárak kissé emelkedtek, de továbbra is történelmi mélyponton vannak, ez segíti a repülési díjak alacsony tartását, ami további keresletbővülést eredményez.

Előrejelzések

A Tourism Economics adatai, illetve becslése szerint az *Európába irányuló* nemzetközi turistaérkezések számában 2017-re 3,0%-os növekedés, ezen belül az EU-tagországok esetében 2,1%-os bővülés várható. A szakértők szerint a nyugat-európai desztinációk 1,9%-os, az észak-európaiak 3,5%-os, a dél-európaiak pedig 2,7%-os növekedésre számíthatnak 2017-ben. Közép- és Kelet-Európa¹ esetében 4,5%-os növekedést, míg a közép-európai és balti országok csoportjában 2,4%-os növekedést prognosztizálnak.

A Tourism Economics-nak a *kiutazások* éves növekedési ütemére vonatkozó előrejelzését az egyes régiók vonatkozásában a 2. táblázatban foglaljuk össze.

2. táblázat

A kiutazások számának változása*

	2015	2016**	2017***	2018***
Amerika	+5,1%	+3,7%	+4,6%	+4,0%
Európa	+3,3%	+1,8%	+2,8%	+4,6%
EU	+5,4%	+2,8%	+2,5%	+4,5%
Közép- és Kelet-Európa	-3,8%	-0,3%	+5,0%	+5,1%
Közép-Európa és Baltikum	+7,7%	+5,8%	+4,9%	+3,7%
Ázsia és a Csendes-óceáni térség	+7,8%	+8,8%	+5,4%	+5,3%
Afrika	+1,8%	-0,2%	+4,0%	+4,1%
Közel-Kelet	+1,4%	+4,2%	+7,3%	+8,0%
Világ	+4,7%	+4,0%	+4,0%	+4,8%

* Az egyes desztinációk turistaérkezéseinek összesítése alapján. ** Becslés. *** Előrejelzés.

Közép- és Kelet-Európa: Azerbajdzsán, Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Oroszország, Örményország, Románia, Szlovákia, Ukrajna.
Közép-Európa és a Baltikum: Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia.

A teljes, angol nyelvű jelentés ingyenesen letölthető az ETC honlapjáról: [http://www.etc-corporate.org/reports/european-tourism-2016-trends-and-prospects-\(q3-2016\)](http://www.etc-corporate.org/reports/european-tourism-2016-trends-and-prospects-(q3-2016)) valamint az MTÜ szakmai oldalairól: <http://szakmai.itthon.hu/statisztika>. Jelen összefoglaló felhasználásakor kérjük a Magyar Turisztikai Ügynökséget is forrásként megjelölni.

¹ Közép- és Kelet-Európa (Azerbajdzsán, Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Oroszország, Örményország, Románia, Szlovákia, Ukrajna) a FAK országokat is magában foglalja.

Háttér: Az ETC Kutatói Munkacsoportjának (Market Intelligence Group, amelyben a Magyar Turisztikai Ügynökség Kutatási Irodája is képviselteti magát) megbízásából a Tourism Economics készítette el aktuális elemzését az európai turizmus helyzetéről és kilátásairól. A tanulmány az ETC-tagok adatai mellett számos egyéb forrásra is támaszkodik, így a Turisztikai Világszervezet (UNWTO), az STR Global, a Nemzetközi Valutaalap (IMF), a Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség (IATA), az Association of European Airlines (AEA), a Eurostat, illetve a Tourism Economics Tourism Decision Metrics (TDM) adataira. A független elemzés nem szükségszerűen azonos az ETC és tagsága álláspontjaival, várakozásaival. Az európai desztinációk legfrissebb turisztikai adatai megtalálhatók az ingyenesen használható turisztikai adatbázisban, a TourMIS rendszerben (<http://www.tourmis.info>).

További információk:

Magyar Turisztikai Ügynökség

Kutatási Iroda

Tel.: 488-8710

Fax: 488-8717

E-mail: kutatas@mtu.gov.hu

Internet: szakmai.itthon.hu